

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af Diamanten, giver et samlet overblik over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen <www.kb.dk>

Bøger og bibliotek

Læsesal Vest renoveret

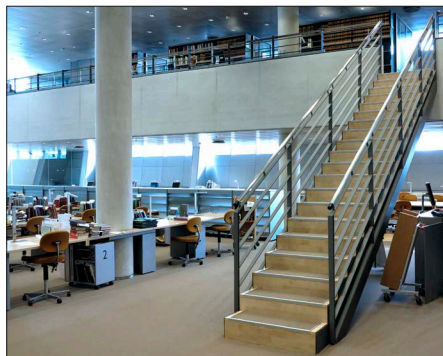
Nyt lys og gulvtæppe på læsesalen

Brugere af Diamantens *Læsesal Vest* vil vide, at den især om sommeren kan blive særdeles varm at være i! Udover solindfaldet er belysningen på toppen af reolerne en væsentlig varmekilde. Det blev derfor besluttet at udskifte belysningen i alle reoler på *Læsesal Vest* til nyt, energirigtigt lys (dvs. LED-pærer), og arbejdet blev udført i sommeren 2014. Da gulvtæppet efter 15 års flittigt brug også var temmelig slidt, benyttede man lejligheden til at udskifte dette i samme periode. Endelig blev alle reolerne med referencelitteraturen støvsuget.

Kort inden semesterstart kunne *Læsesal Vest* derfor åbne i ny, frisk skikkelse. De nye pærer giver et meget klarere og hvidere lys med en god farvegengivelse, hvilket bidrager til en bedre læseoplevelse.

Nordisk teaterkonference i København

NCTD – Nordisk Center for Teaterdokumentation – afholdt deres årlige konference i København, bl.a. med to

Læsesal Vest i nyt lys

seminarer på Det Kongelige Bibliotek den 18. og 19. juni.

Konferencen var en del af *Nordic Performance Arts Days*, arrangeret af Dansk ITI (International Theatre Institute) og Nordisk Teaterunion, og det var første gang, at NCTD hægtede sig på Nordisk Teaterunions konferencer.

Fjernlån & ISO

Den internationale standardiseringsorganisation ISO har i juli 2014 udgivet en ny standard for fjernlånstransaktioner, *ISO 18626 Information and documentation. Interlibrary Loan Transactions*.

Chefkonsulent Leif Andresen er hovedkraft bag denne standard som redaktør og leder af ISO's arbejdsgruppe om lånesamarbejde, og Leif Andresen er også forfatter af den officielle danske beskrivelse af anvendelsen af denne standard.

Med ISO 18626 sikres, at den fremtidige tekniske håndtering af fjernlånstransaktioner bygger på aktuelle internationale standarder. Udviklingen af en funktion til lånesamarbejde i folkebibliotekernes nye fælles bibliotekssystem sker bl.a. på grundlag af ISO 18626.

Det Kongelige Bibliotek på nettet

Sig det med LEGO!

Københavns Universitetsbibliotek byder hvert år velkommen til en ny årgang studerende, som skal lære at bruge de mange biblioteker under KUBIS, der består af både fakultets- og institutbiblioteker.

I år har man på Det Samfundsvidenskabelige Fakultetsbibliotek i Gothersgade valgt at supplere formidlingen af bibliotekets tjenester ved hjælp af en kortfilm, hvor "rollerne" spilles af LEGO-mennesker og med anvendelse af *stop motion*-optagelse.

Ideen er at benytte det stærke og genkendelige brand som LEGO udgør, til at formidle de basale biblioteksservices i en genkendelig kontekst, som ganske givet også vækker genklang hos de mange internationale studerende, biblioteket har.

Filmen er lavet af Marc Sales og Hazel Engelsmann fra Fakultetsbiblioteket og kan ses ved scanning af koden i fotoet.

Kattegat-øerne set fra luften

På jagt efter fortiden

Arbejdet med at retrodigitalisere Danmark set fra luften er nu kommet til Kattegatøerne. Den 18. juni åbnede biblioteket for 9.000 luftfotografier fordelt over Læsø, Anholt, Tunø, Samsø, Endelave, Sejerø, Nekselø, Vejro og Hesselø.

Øboerne inviteres nu til at hjælpe med at placere de enkelte billeder korrekt og tilføje de rigtige informationer, som Det Kongelige Bibliotek ikke selv er i besiddelse af.

De firmaer, der har taget luftfotografierne, har registreret flyveruterne, men har ofte ikke en præcis lokalisering af det enkelte fotografi, hvorfor der er brug for befolkningens hjælp til at placere dem helt korrekt. Brugerne kan tilføje informationer og kommentarer til det enkelte billede, f.eks. om hvem, der har boet i huset, arkitekten bag og andre ting, der fortæller en historie om stedet eller bygningen.

Sylvest Jensen var uddannet pilot, og han fløj selv sit Tiger Moth-biplan med fotografen bagved.

Fyn og Bornholm er digitaliseret tidligere, og knap 250.000 luftfotos er nu korrekt placeret ved uvurderlig hjælp fra fynboerne og bornholmerne. Det må betegnes som en enestående succes indenfor fænomenet *crowdsourcing*.

Luftfotografier er en vigtig dokumentation af Danmarks landskabshistoriske udvikling i det 20. århundrede. De historiske billeder er til gavn for både lokalarkiver og offentlige myndigheder. Det Kongelige Bibliotek anskaffede de første luftfotografier helt tilbage i 1913 og har siden købt eller på anden erhvervet en række større og mindre arkiver, ikke mindst det store arkiv fra den mest aktive luftfotograf, Sylvest Jensen, i 1989.

Biblioteket har bevaret så godt som alle væsentlige luftfotosamlinger fra det 20. århundrede – i alt mere end 3,5 mio. unikke optagelser. Gå selv på opdagelse og hjælp os i arbejdet på denne adresse:

<www.kb.dk/danmarksetfraluften>

Gratis digitale noder

Musiksamlingen digitaliserer løbende ældre danske noder, og det er ikke kun de “store” danske komponister, hvis noder gøres frit tilgængelige på nettet, men også en række mindre kendte navne. Blandt de nydigitaliserede noder kan bl.a. nævnes komponister som Ludvig Schytte (1848-1909), Ludolf Nielsen (1876-1939), Olfert Jespersen (1863-1932), J.O.E. Horneman (1809-1870) og dennes søn, C.F.E. Horneman (1840-1906), Edmund Neupert (1842-1888), Ludvig Birkedal-Barfod (1850-1937), J.C. Gebauer (1808-1884), August Etlinger (d. 1909), Theodor Lehmann (f. 1847), Chr. Schiørring (1837-1893), Niels Schiørring (1743-1798, ikke at forveksle med musikforskeren Nils S.), Johan Svendsen (1840-1911) og August Winding (1835-1899).

Der er noder til klaver samt til andre mindre besætninger både med og uden sang. De kan fremsøges i REX på navnene; vælg herefter “Online adgang”.

Det er ikke kun ødeleggelser; også de menige soldater blev gengivet af kameraet. Foto: L. Luplau.

Udstillinger

Krigens spor

Fotografier fra 1864

Det Nationale Fotomuseum

4. juni 2014 – 27. september 2014

Kort inden sommerferien åbnede en stor udstilling om skildringen af krigen i 1864 – en af de første krige overhovedet, der blev dokumenteret af samtidige fotografier.

Gennem 100 originale fotografier fra Det Kongelige Biblioteks samlinger sætter udstillingen fokus på de motiver – krigens steder, krigens personer og krigens begivenheder – som fotografierne valgte at skildre krigen med. Det var endnu ikke muligt at trykke fotografier i aviser, men de kunne massefremstilles, og kopier blev solgt til et bredt publikum, der på den måde fik en ny kilde til tidens begivenheder.

Kameraet gengiver mekanisk virkeligheden foran linsen. Det dengang nye medium blev derfor forbundet med en ganske særlig realisme. Det blev ganske

vist anset for at være mere sandfærdigt end de kunstneriske fortolkninger af krigen, som man tidligere måtte tage til takke med, men også det billede, man kan fremstille ved hjælp af et kamera, afhænger af æstetiske, moralske og politiske valg, udover af de tekniske begrænsninger.

Vi har i dag ingen kilder til fotografernes valg i 1864 – udover billederne selv. Dem kunne man se i denne udstilling, som var kurateret af Det Nationale Fotomuseums leder, Sarah Giersing, og arrangeret med omfattende støtte fra *Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond*, *Pressefotograf forbundet* og *15. Juni Fonden*, og firmaerne *Canon* og *XL Print* havde sponsoreret de store reproduktioner.

Som nævnt i sidste *Magasin* har biblioteket digitaliseret ca. 2.400 billeder fra Krigen 1864, så der er også rig mulighed for at gå på opdagelse hjemmefra på adressen:

www.kb.dk/images/billed/2010/okt/billeder/subject4228/da

Årets Bedste Bogarbejde 2013

Kirkebybroen

17. juni 2014 – 30. august 2014

Skaberne af Danmarks smukkeste bøger hyldedes på denne udstilling, til hvilken Komitéen for Årets Bedste Bogarbejde havde udvalgt de mest fremragende bud på godt bogdesign anno 2013.

Udstillingen var arrangeret af Forening for Boghaandværk, der siden 1888 har arbejdet på at udbrede kendskabet til bogens fremstilling og på at fremme bogens håndværksmæssige kvalitet. Det anslås, at udstillingen blev set af ca. 5.000 personer hen over sommeren.

Bladtegnermuseet

Oceans are in our hands

Niels Bugge Cartoon Award 2014

Kirkebybroen

6. juni 2014 – 16. august 2014

Museet for Dansk Bladtegning på Det Kongelige Bibliotek fik igen i år muligheden for at præsentere den store danskskabte, men alligevel internationale *Cartoon Award* i Den Sorte Diamant.

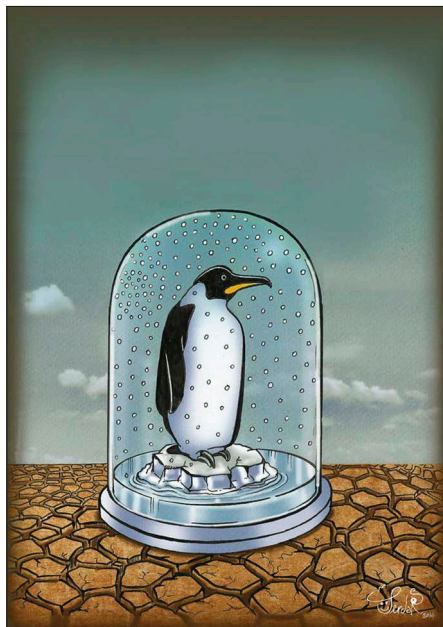
Initiativet til denne nyskabelse i dansk kulturliv kom sidste år fra Poul Nielsen, ejeren af den historiske Niels Bugges Kro på kanten af Hald Sø i de smukke Dollerup Bakker ved Viborg. En altid stor kærlighed til den satiriske avistegning, opvokset med Blæksprutten og Svikmøllen og storforbruger af danske og internationale aviser fødte lysten og idéen til at indstifte en international *Cartoon Award* i Danmark.

Den første udstilling i 2013 fik publikums store opmærksomhed og interesse trods, eller måske netop på grund af det

alvorlige, men vedkommende tema "To eat or not to eat" (se *Magasin* 2013:4).

Temaet i år var vor klodes oceaner: Hvad stiller man op med den tiltagende havforurening? Hvad sker der ved afsmeltningen af polernes enorme ismasser, og hvad er de uoverskuelige følger for dyreliv og mennesker? Hvordan sikres der rent drikkevand i fremtiden?

Over 600 tegnere tog udfordringen op og satte sig til tegnebordene verden over. Mere end 1.000 tegninger blev indleveret inden deadline i april, hvorefter juryen voterede og valgte godt 100 tegninger ud til *Cartoon Award 2014*. De 100 udvalgte tegninger kunne sommeren over ses på Niels Bugges Kro, og Museet for Dansk Bladtegning viste et fyldigt udvalg af de alvorligste, morsomste og mest bidende, satiriske tegninger. Det anslås, at udstillingen blev set af ca. 5.000 personer.

Et bidrag fra Serdar Kycyklar, Tyrkiet.

International Forfatterscene

Yasmina Reza (Frankrig)

– i samtale med Bjørn Bredal
Dronningesalen, 10. juni 2014

Forfatteren til succes-skuespil som *Kunst*, *Den tilfældige mand*, *Liv × 3* og *Blodbadets Gud* var i juni for første gang i Danmark. Yasmina Reza går for at være Frankrigs mest kendte nulevende skuespilforfatter, og dén kvindelige dramtiker, der på verdensplan er blevet opført flest gange. Hendes skuespil er oversat til over 35 sprog, og hun har i flere omgange fået tildelt en Molière, Frankrigs vigtigste teaterpris bl.a. for sit store gennembrud fra 1994, *Art*.

Hendes stykke *Le Dieu du Carnage* vandt den største amerikanske teaterpris, TONY i 2008 – og er et af de skuespil, der indenfor de seneste årtier har haft længst sammenhængende spilletid på Broadway. En succes, som blev fuldendt med Roman Polanskis filmatisering, *The Carnage*, med Kate Winslet og Jodi Foster i hovedrollerne. Sideløbende har Reza skrevet en stribe romaner og skabte bl.a. sensation med bogen *L'aube le soir où la nuit*, skrevet efter at hun i et helt år fulgte UMP-kandidaten Nicolas Sarkozy under hans kampagne for at blive valgt som Frankrigs præsident.

International Forfatterscene på video!

Takket være et samarbejde med *Kristeligt Dagblad* og videoakademiet.dk bliver alle samtaler på International Forfatterscene videofilmnet og lagt på nettet. De kan genses på:

<www.densortediamant.dk/online>

Yasmina Reza samtalte med journalist Bjørn Bredal (på fransk, men med dansk opsummering), og skuespiller Ellen Hillingsø læste op af Rezas tekster ved denne aften i International Forfatterscene, der var arrangeret i samarbejde med Det Franske Institut, Den Franske Ambassade og Air France.

Salman Rushdie (Indien)

– i samtale med Daniel Sandström
Dronningesalen, 19. august 2014

Rushdie var tekstforfatter i reklamebranchen i London op gennem 1970'erne, før han fik sit store publikums- og kritiker-gennembrud med *Midnight's Children* (1981, da. *Midnatsbørn*, 1982). Med *The Satanic Verses* fra 1988 (da. *De sataniske vers*, 1989) pådrog Salman Rushdie sig muslimers vrede, først i Storbritannien, siden verden over. Præstestyret i Iran under Ruhollah Khomeini udstedte i 1989 en *fatwa*, der fordømte forfatteren som blasfemisk.

I 2012 udkom erindringsværket *Joseph Anton*, hvor Salman Rushdie redegør for sit liv under fatwaen og for de følger, den havde for alle aspekter af hans tilværelse.

To dage før arrangementet i Den Sorte Diamant modtog Salman Rushdie

i Odense 'H.C. Andersen Litteraturpris 2014', og han var i Dronningesalen i samtale med den svenske kulturjournalist og redaktør Daniel Sandström.

Samtalen tog udgangspunkt i Rushdies både tidløse og aktuelle *storytelling* og om den indisk-asiatiske litterære tradition, han selv er rundet af – og selvfølgelig i, hvordan Rushdie har ladet sig inspirere af den verdensberømte dansker, hvis pris han modtog.

Jazzfestival i Diamanten

Igen i år deltog Det Kongelige Bibliotek i Copenhagen Jazz Festival, bl.a. med nogle koncerter, der tog udgangspunkt i sommerens poetiske udstilling, '101 Digtere'.

Jazz & Poetry I

Jacob Anderskov Trio møder

Ursula Andkjær Olsen

Dronningesalen, 11. juli 2014, 17:00

Inspireret af Den Sorte Diamants udstilling "101 Digtere" præsenteredes hele to koncerter med *Jazz & Poetry* på scenen i Dronningesalen. Den første koncert var med pianisten Jacob Anderskov, bassisten Nils Davidsen og den tyske trommeslager Paul Lovens, som blev suppleret af den musikuddannede digter, Ursula Andkjær Olsen, der læste op af sine egne digte.

Jazz & Poetry II

Girls in Airports / Jens Blendstrup

Dronningesalen, 11. juli 2014, 20:00

Jazzgruppen Girls in Airports har vundet stort gehør for sit helt særlige musikalske udtryk, der henter inspiration i mange

forskellige stilarter – lounge, indie-soul, afrobeat, nordisk, indisk – og sine meget lyttende, improviserende koncerter; en tilgang, der passede som fod i hose til forfatteren, digteren, dramatikeren m.m.m. Jens Blendstrup, der hermed fik god plads til at folde sig ud med sine ord – med stor fornemmelse for samspillet med musik og publikum. Girls in Airports er: Martin Stender og Lars Greve, saxofon, Mathias Holm, tangenter, Victor Dybbroe, slagtøj og Mads Forsby, trommer.

Enrico Rava

Rava/Loueke/Bodilsen/Lund

Dronningesalen, 9. juli 2014

Enrico Rava modtog i 2002 den store Jazzpar-pris, hvorved det danske jazzpublikum for alvor fik øjnene op for den italienske trompetist. Til priskoncerten dengang blev Rava parret med Jesper Bodilsen (kontrabas) og Morten Lund (trommer), og denne kontakt har holdt ved siden. Rava var derfor på scenen sammen med dette makkerpar og med Lionel Loueke på guitar

Bro/Mikkellborg/Christensen/Morgan

Dronningesalen, 12. juli 2014

Et enestående generationsmøde mellem to af historiens mest markante danske jazzmusikere fandt sted i Dronningesalens smukke rammer: Guitaristen Jakob Bro optrådte med sin trio (bestående af norske Jon Christensen, trommer, og amerikanske Thomas Morgan, bas), og som gæstesolist spillede trompetisten Palle Mikkellborg.

Bro/Christensen/Morgan-trioens samarbejde fødtes i øvrigt to år før, på Copenhagen Jazz Festival 2012.

DIAMANTklubben

3D-billedforedrag om krigen 1864

Medlemsarrangement

Blixen, 13. august 2014

I forbindelse med Det Nationale Fotomuseums udstilling *Krigens spor* gav Peter Randsløv, arkivar i Stereoskopklubben, et 3D-billedforedrag for DIAMANTklubbens medlemmer med et udvalg af de mange stereoskopbilleder fra krigen 1864.

En stor del af de billeder, fotografierne tog i 1864, var beregnet til salg som stereoskopbilleder. Stereoskopfotografiets to billeder er taget af et kamera med to linser, hvis afstand svarer til menneskets øjne. Hvis man ser på billedet gennem den særlige betragter – et stereoskop – optræder motivet derfor tredimensionelt.

Mange hjem havde sådan en betragter, og stereoskopbillederne var et populært medie for oplysning og underholdning. De gav publikum mulighed for at se livagtige gengivelser af begivenheder og steder, hvor de ikke selv havde været.

Erhvervelser

Teatersamlingen / Dramatisk Bibliotek

Videosamling

fra Københavns Internationale Teater

KIT – Københavns Internationale Teater – har netop doneret en enestående samling af over 1.000 videoer med optagelser af *performances* fra hele verden. Hovedparten af forestillingerne har været vist på KIT's egne festivaler, både 'Fools'-festivalerne og 'Images'-festivalerne, mens andre er indsendt som forslag til KIT.

Det er en uvurderlig samling, som giver et fornemt indtryk af det internationale performancemiljø igennem de sidste 40 år. Samlingen er i færd med at blive registreret og vil derefter være tilgængelig til gennemsyn på Læsesal Vest.

Materialer fra Teatret ved Sorte Hest

Dramatisk Bibliotek er i løbende kontakt med alle teatre i Danmark med henblik på at få indleveret forestillingsmateriale fra teatrenes repertoire. Teatret ved Sorte Hest har netop afleveret 84 manuskripter, som rækker langt tilbage i teatrets historie, og dette unikke materiale er nu blevet registreret og vil snart blive gjort tilgængeligt på Læsesal Vest.

RABAT PÅ KULTUREN

Som medlem af **DIAMANT**klubben
betaler du mindre men får mere!

Med medlemskortet i hånden får du gratis adgang til udstillinger og foredragsrækker, invitation til særarrangementer og op til 50% rabat på koncerter og andre foredrag!

Læs om alle fordelene og meld dig ind på densortediamant.dk

D E T
K G L

B I B
L I O
T E K

Udgivelse

fra Dansk Center for Musikudgivelse

Den 9. symfoni fra 1945 er komponisten Paul von Klenaus (1883-1946) sidste store værk. Indtil for få år siden var værket fuldstændig ukendt. Det omfattende partitur for stort symfoniorkester, kor og solister blev fundet blandt Klenaus efterladte manuskripter i Wien i 2005 og efterfølgende erhvervet af Det Kongelige Bibliotek.

Symfonien, der har 8 satser, blev først uropført ved Torsdagskoncerten den 20. marts 2014 efter DCM's nodemateriale. DR omtalte i den forbindelse symfonien som "årets danske musiksensation", og DR Symfoniorkestret har efterfølgende indspillet symfonien for pladeselskabet Dacapo.

Værket er overleveret som et håndskrevet partitur, skrevet med blæk af Klenaus selv. Manuskriptet har karakter af en kladede og har krævet en minutøs gennemgang, før partituret kunne fungere som opførelsesmateriale. Herudover findes fra Klenaus hånd en række skitser til værket og desuden håndskrevet klaverudtog til nogle af satserne, som delvist har kunnet danne grundlag for DCM's klaverudtog til symfonien.

Udgivelsen er støttet af Toyota-Fonden samt Knud og Dagny Gad Andresens Fond.

For de nærmere oplysninger om partitur, orkesterstemmer og klaverudtog til brug ved indstudering se publikationsoversigten i dette nummer af *Magasin* samt på

www.kb.dk/da/nb/dcm/udgivelser/klenau/9_symfoni.html

BogForum 2014

Biblioteket deltager i BogForum og deler igen i år stand med Museum Tusulanums Forlag og Syddansk Universitetsforlag. På standen kan man opleve nogle aspekter af bibliotekets mange spændende opgaver – og derudover rykker *International Forfatterscene* ud i mini-format!

Program

Fredag den 7. november

Kl. 14:00: Bog-arkæologi! Konservator Magdalena Midtgaard viser, hvad man kan finde i Danmarks ældste trykte bøger fra 1400-tallet

Lørdag den 8. november

Kl. 12:00: Luftfotografiets vej til succes! Mette Colding Dahl fortæller om historiske luftfotos og "Danmark set fra luften"

Kl. 15:00: Oplev journalist & forfatter Martin Breum i samtale med Lise Bach Hansen, leder af "International Forfatterscene"

Søndag den 9. november

Kl. 12:00: Ned med våbnene! Mette Kia Krabbe Meyer og Jacob Helms Langkilde fortæller om syv danskeres kamp for fred under Første Verdenskrig

Kl. 14:00: Oplev Hanne-Vibeke Holst i samtale med Lise Bach Hansen, leder af "International Forfatterscene"

Der kan allerede nu købes billetter på
www.bogforum.dk

Mød Det Kongelige Bibliotek på BogForum i november!

**B O G
F O R
U M**

**7-9
NOV
2014**

**FREDAG 10-19 LØRDAG 10-18 SØNDAG 10-18
WWW.BOGFORUM.DK I BELLA CENTER**

BC Bella Center
Copenhagen